

ROMÁN NYITÁNY NYOMÁN

Beszámoló egy study-tourról

A „Románia egyszerűen meglepő” szlogent olvashatjuk azon a színes magyar nyelvű turisztikai prospektuson, amelyet egyebek közt útravalóul kaptunk azon a study-touron, amelyen a Román Turisztikai Minisztérium meghívásának köszönhetően tizenöten vettünk részt, s amelyet – mint minden talányos szlogent – az út előtt még ki-ki korábbi élményei vagy fantáziája alapján értelmezhetett.

A meghívásnak természetesen vannak előzményei. A turizmusban rejlő kölcsönös előnyök és lehetőségek fölismerésén túl, talán a két ország politikai közeledésének, a közös EU-s tagsági várakozásnak is köze van ahhoz, hogy Románia nemrégiben Turisztikai Promóciós Információs Képviselőlet létesített Budapesten. Azt már az út során, első (kolozsvári) ebédünk elköltése közben tudtuk meg az ottani magyar külképviseletről, hogy a román rendszer-változásig a Fekete-tenger idegenforgalma volt döntően meghatározó a romániai turizmusban. 1989 után azonban ott is összeomlott az idegenforgalom. Az ottani idegenforgalmi szakemberek fölmérték, hogy a tengerparti idegenforgalom – főleg az infrastrukturális leszakadás, s a ma nyugaton elvárható színvonal miatt – nem élvezhet a korábbihoz hasonló prioritást. Számba vették tehát – szerintem helyesen – mind azt a további és igen gazdag vonzerőkészletet is, amellyel az ország rendelkezik. Vélhetően ilyen megfontolásból állt össze a programunk az ország Kárpátok szegélyezte térségére, amely azonban túlnőtt a hagyományos Erdélyen, hiszen délen kiterjedt Brassó-Poianára, s a Draculáról elhíresült Törösvárra (Bran), Észak-Bukovinára és a Máramarosi-havasok vidékére is. Ha mindehhez még azt is hozzátesszük, hogy 1998-hoz képest (0,8 millió) az utóbbi években már 1,1-1,2 millió magyar turista-érkezést regisztrálnak Romániában – akik szinte kizárólag erre a vidékre érkeznek –, teljesen érthető, hogy minden lehetséges és számottevő természeti és kulturális értéket igyekeztek bemutatni, hogy a magyarországi médiumok révén tovább fokozzák a magyaroknak e térség iránti szimpátiáját, érdeklődését.

A 8 napos utat (2002. május 6-13-ig) a budapesti Információs Képviselőlet vezetője, Knott Enikő szervezte meg, s egy igen szép, tartalmas – de mondhatni –, zsúfolt programot állított össze az előttünk álló 2000 km-es útra, amelyből csodával határos, hogy alig maradt el (miközben újakkal is bővült). Így utólag nem tudnám megmondani, egyáltalán mit kellett vagy lehetett volna elhagyni belőle!

A gazdag programból – talán megbocsátható lesz – kicsit önkényesen válogatok, hiszen Erdély bizonyos részein bizonyos dolgokat már vélhetően sokadmagammal együtt többször is láttunk, másokat kevésbé ismerünk, illetve voltunk, voltam már ott, de még most is hallottam vala-

mi újat róla. Ehhez nagy mértékben hozzájárult a csoport vezetője és tolmácsa, akik nagyon fölkészült és igen lelkes idegenvezetőknek bizonyultak.

Az útvonal tapasztalatom szerint Magyarországról az egyik leggyakoribb erdélyi túraút, a Sebes-Körös mentén. A határon szinte semmit sem kellett várakozni (nem úgy mint korábban!), s igen udvarias útlevelkezelés után keresztülhajtottunk „Románia nyugati kapuján”, Nagyváradon. A Királyerdő az első hegység a mi Alföldünktől keletre haladva, s ezen a környéken a nyugati Havasok vidékén van a legtöbb barlang az országban. Ez a vidék a barlangászok paradicsoma, s a hegyek sajátos folklórt őrző pásztorai és finom sajt készítői, a mócok.

A Királyhágóról leereszkedve Csucsán fölkapaszkodtunk Ady és Csinszka ismert lakhelyére, ahonnan nézhet te a költő a mélyben sebesen folyó Köröst, s a mellette futó történelmi (ma nemzetközi) vasútvonalat, amelyen 1916 táján magyar „nótázó vén bakák” vonultak a keleti frontra...

A történelmi kastélynak már csak a fotója látható, az eredetit bombatalálat érte a világháborúban. A Goga Múzeumban viszont kicsit magyarul is tudó(!) idegenvezető fogadott, s beszélt az épület Ady-Csinszka vonatkozásairól is. Körösfőt elhagyva láttuk a nevezetes közös folyónk eredetét, majd beértünk Kolozsvárra, ahol ebéd után kis (2,5 órás) városnézés következett. A városba vezető szakaszon a buszból láttuk a régi és híres Kolozsmonostori Apátság fölújított templomát – egy modern, emeletes lakótömbbe üde színfoltként beékelődve. Aki már járt a városban, az tudja, hogy ennyi idő alatt csak a „klasszikus” nevezetességeket (Mátyás szobor, szülőház, Szent Mihály templom neogót (80 m-es) tornyát tudtuk megnézni a főtéren. Vendéglátóink az elmulasztott látnivalóért némiképp kárpótolva egy kedves kis kávézóba invitáltak bennünket, ahol egy ital mellett egy 40 perces videofilm láthattuk mindazt, amit még érdemes lett volna Kolozsváron megnézni: egyebek közt a híres Házsongárdi temetőn kívül...

Szálláshelyünkön – Szováta felé haladva az Aranyos folyó menti iparvároson –, Tordán arról is meggyőződhetünk, hogy a környezetszennyezés fölszámolásában még szomszédunknak is van tennivalója. A települést elhagyva 8-10 km-re pár pillanatig beleláttunk a híres 10-12 m mély és közel másfél kilométer hosszú hasadékba, amely – mint megtudtuk – egyre népszerűbb családi kirándulóhelye a környéknek.

Szováta, Románia legfontosabb és világviszonylatban is legismertebb gyógyüdülőhelyén a Danubius magyar szállodalánc egyik legkorszerűbb gyógyszállodájának vol-

tunk avató szállóvendégei. Itt is meggyőződhattunk róla, hogy a szálloda és szolgáltatásainak igénybevétele a miénk-nél lényegesen kedvezőbb árfekvésű. A Nyugati-Kárpátok lábánál fekvő Szováta a kiterített medvére emlékeztető hét sós vizű tavának s a női meddőséget gyógyító hatásának köszönheti hírét...

Másnap a híres erdélyi sóvidék (5 település) központjába, **Parajdra** indultunk. A sókitermelés most is intenzíven folyik, bár a – sórétegeket fedő palaréteg miatt elszíneződött – sőt zömmel csak ipari sóként tudják hasznosítani. Az évszázadok alatt kitermelt só helyén – a mi fertőző kőfejtőnkre emlékeztetően – hatalmas sófállal szegélyezett föld alatti termék maradtak, amelyek kiválóan alkalmasak a légúti és asztmatikus betegek gyógyítására. Mint megtudtuk, a sóbányászat virágkorában a sólopás is divatba jött, s azért telepítettek be székelyeket, hogy megvédjék a sóbányákat a tolvajoktól. A térségben egyre többen foglalkoznak falusi vendégfogadással.

Koronád az egyik legismertebb erdélyi magyar kulturális-kereskedelmi központ, híres fazekas múlttal, amely mára szinte mindenféle népi kézműves (fa, fűzfa, szörme, bőr, csuhé stb.) mesterséget fölvonultat az odalátogató turistáknak. Mi Máté Károly taplóművész mestertől tanultunk sokat, pl. a tapló vérezéslállító és rovarűző tulajdonságáról, s megcsodáltuk a szép és változatos – használati értékkel is rendelkező – készítményeit.

Utunk során csak a buszból érintettük **Farkaslakát** (Tamási Áron), **Szejkefürdőt** (Orbán Balázs), s láttuk a szép székelykapukat. **Székelyudvarhelyen** ebédeltünk, de rövid időnk ellenére láttuk a városközpontot, a magyar színházat is működtető Művelődési Központot, s a térség kisebb múzeumainak értékeit is gondozó Városi Múzeumot.

Segesvár felé (Boldogfalva, Bikafalva) katolikus, magyarlakta települések szép középkori templombelsőkkal sorjázta.

Segesvártól Brassóig már a jellegzetes szász parasztpolgári építkezést lehet megfigyelni; zömök, erődszerű házakkal és templomokkal. Segesváron is volt egy óránk, hogy körülnézzünk és megcsodáljuk a világörökség részét képező középkori várnegyedét. A szász vidék, a Barcaság központja Brassó, ahol még közel 10% a magyar népesség. Történelmünk alakulásával is összefügg, s ha a térképre nézünk, még világosabbá válik, hogy ez a térség sokféle nemzet és sokféle vallás jelenlétét is jelzi. A Kárpátokon túlról állandó veszélyt jelentettek a tatár, majd török betörések. A Barcaságban (Brassói medencében) sok templomot emiatt védő várfallal vettek körül, amelybe belül 6-8 m magasan, csak létrával megközelíthető szükségelhelyeket alakítottak ki, hogy a település lakosai vészhelyzetben oda menekülhessenek. Följegyzések szerint ezen a vidéken még a szentmisén is úgy foglaltak helyet a hívők, hogy a férfiak a templomajtó közelében bármely pillanatban fegyvert foghassanak a betolakodókkal szemben.

Brassóból Töröcsvár (Bran) felé haladva a **Királykő**

(2224 m) jellegzetes vonulata tarajosodik előttünk, melynek gerincén volt a történelmi határ Erdély és a Havasalföld között. Késésünk miatt csak távolról szemlélhettük a gyönyörű fekvésű **barcarozsnyói várat**, amely Románia első szép kastélyszállója az olasz befektetőknek köszönhetően.

Töröcsvár 1307-ben épült kastélya határ végvár volt Erdély és Havasalföld között. (A várból lehet látni a téglából emelt határfalat.) A vár az ismert Drakula-legendáról (dracul = ördög) lett világhírű, miszerint Vlad Tepes a Havasalföld uralkodója volt a XV. században. Érdekes, hogy az ír B. Stoker – aki sohasem járt itt – 1897-ben megjelent Drakula c. regénye tette közismertté a legendát. Leginkább azt valószínűsítik, hogy Verne Gyula említ egy határvárat a Déli-Kárpátokban, s ebből, illetve ennek kapcsán emelte át az ír származású író a Dracula-legendát. (Az már csak magyar vonatkozású érdekessége a dolognak, hogy az USA-ban a két világháború közt megfilmesített Dracula szerepét a magyar emigráns színész, Lugossy Béla alakította. Egy generáció úgy nőtt fel, hogy azt hitték, Drakula magyar volt.) A vár igaz történetéhez viszont már hozzátartozik, hogy Brassó városa a várat Mária román királynőnek adományozta, aki 1949-ig királyi rezidenciának rendezte be. Jelentős mértékben megerősítette, lakhatóvá tette, s a Sinaián lévő királyi rezidencia mellett töltött be szerepet. A várfal 650 éve állja durva mészköfalával az idő és a történelem viharait, 4 szintjén 54 helyiséggel.

Brassótól 16 km-re **Pojána** régi királyi üdülőhely; gyönyörű (1300 m) fekvéssel, szép fenyőerdővel övezve. Kedvelt és jól felszerelt síparadicsom, egyre több külföldi (izraeli) befektető is beruház a térségben.

Az Olt folyó mentén Észak felé haladva érjük el Kovászna megye székhelyét, a zömmel magyarlakta **Sepsiszentgyörgyöt**, majd utunktól kb. 10-15 km-re a híres vulkáni krátert (995 m), a Szent Anna-tavat közelítjük meg, s keresztülmegyünk egy másik híres fürdőhelyen, **Tusnádon**, érintve az Olt földcsuszamlásával létrejött **Csukás-tavat**. Aki járt már erre, az tudja, hogy természeti értékekben gazdag és gyönyörű ez a térség. A legtöbb településen magyarul is jól megértethetjük magunkat.

A moldvai szálláshelyünkre tartva, a még kicsinyke Maros mentén elérjük a folyó eredetét jelentő **Marosfőt** (1350 m), ahol a lakosság 2/3-a még magyar.

Gyergyószentmiklóstól fordultunk élesen a Keleti-Kárpátok átszelésére, ahonnan nem messze, Szárhegyen nevelkedett gyermekkorában Bethlen Gábor. Majd egyre jobban belementünk a Kárpátok hegyláncaiba, miután rövid időre megcsodáltuk az alig 150 éves suvadással, hegycsuszamlással keletkezett **Gyilkos-tavat**, s pár kilométerrel arrébb a **Békás-szorost**. A 300-400 m-es függőleges és szorosan egymás közeli sziklafalak között nappal is esti szürkületében méltán állapítottuk meg, hogy ez az ország ritka, különleges természeti értékekkel is rendelkezik. A

Kárpátokon való átkelés élménye csak fokozta ezt az érzésünket. Szerencsénkre a gyönyörű idő is mellénk szegődött utunk során. A Kárpát-medence síkvidékein akkor jellemző 30-34 C° a hegyek között kellemes 20-24 C°-ká szelődött. Utunk során megtudtuk, hogy Ceaucecunak köszönhetően (mert csak ő és vendégei lőhettek) Európa medveállományának 60%-a a romániai Kárpátokban van, s a farkasállomány 40%-a is. Azt pedig részint tudtuk, részint láttuk, hogy Románia legértékesebb faállománya a Keleti-Kárpátokban van, s az itt élők szegényes megélhetésének is az erdő- és fakitermeléssel függ össze a sorsa, és a csodálatos, díszes népi famegmunkálás tudománya, művészete is.

A kulturális turizmus iránt érdeklődő magyar turista számára talán érthető és megbocsátható, ha a jelzett úti programból leginkább az észak-moldvai (Bukovina) festett kolostorok és az észak-erdélyi (Máramaros) térség fatemplomai ígértek igazi úti csemegét, hiszen ide már kevesebben jutottunk el, és ezért talán kevesebbet is tudunk ezekről az értékekről.

Utunk második fele ezekről a különleges és szép látnivalókról szólt. A részletek följelzése előtt megemlítem, hogy Romániában összesen 6 világörökség-listán szereplő térség illetve épületegyüttes van, s ebből a már említett és látott Segesvár régi főterén és a szász vidék erődtemplomain (6 db) kívül most készültünk megtekinteni a moldvai festett kolostorokat (7 db), s a máramarosi fatemplomokat (8 db).

A **bukovinai festett kolostorok** a XV-XVII. századi moldvai civilizáció kincsét és bölcsőjét is jelentik. A legtöbb esetben gyönyörű hegyek övezte természeti környezetben, távol a forgalmas útvonalaktól és a világ zajától találjuk őket. A mai Románia ebben az É-ÉK-i szegletében is már a kőkorszaktól is vannak régészeti leletek, és a térség újkori története is nagy mozgalmasságról árulkodik. Sokszor kerültek itt összeütközésbe a letelepedett őslakók lengyellel, litvánal, oroszsal, tatárral, törökkel. A festett templomok is jobbra annak köszönhetik létüket, hogy egy nyertes csata után a győztes moldvai fejedelmek hátlából, illetve főúri adakozásból építtették. Több kolostort építtetett (Voronet, Dragomirna, Putna) Stefan cel Mare, a romániai vajdaságok egyesítője a XIII-XIV. században.

A kolostorok bizánci hatását építészeti alaprajzuk is példázza, hiszen kivétel nélkül bizánci görögkereszt mentén épültek és tagolódnak, hátul van az előhajó, melyet kiugró oszlopok választanak el a főhajótól. A főhajót az ikonosztázia fala és a fal közepén lévő díszes ajtó választja el a többnyire láthatatlan – csak a misék alkalmával látható – oltártól. Az oltárhoz a papon kívül más nem is teheti be a lábát. A templomok stílusa is meglehetősen jellegzetes és egységes: a bizánci stílushoz többnyire gótikus ajtók, ablakok járulnak, létrehozva egy jellegzetes moldvai stílust.

Különösen sajátos a templomok díszítése. A legtöbb templom kívül és belül is festett, ez a legfőbb különleges-

ségük. A világörökség templomok közül ötnek az a különlegessége, hogy uralkodó színeikben eltérnek egymástól; Moldovita kolostora aransárga, Sucevitáé zöld, Humor és Arbore temploma piros-vörös, Voroneté kék. A templomok festményei általában bibliai jeleneteket ábrázolnak. Korukban fontos szerepet töltöttek be az írni-olvasni nem tudó hívők hitoktatásában. Az ismeretlen festőművészek festékéről csak annyit tudunk, növényi kivonatból készült, de előállításuk technikájuk rejtély. A „voroneti kék” elbűvölő színe a világon is egyedülálló fogalommal vált.

A kolostorok gazdag berendezése és tárgyainak szép, művészi díszítettsége abból is fakadt, hogy a térségben lévő elhúzódozó csaták elől sokan bemenekültek egy közeli kolostorba (pl. Neamt fehér kolostora környékén egy tucat kolostor van), s az ott tartózkodás hosszú hetei, hónapjai alatt a betérők gyarapították a templom kegytárgyait, díszítőelemeket, falborítókat, fa-, textil- és ékszer-ötvösmunkákat készíttettek.

Apapia XIV. századi kolostorát később újjáépítették neoklasszikus stílusban, fehér korinthuszi oszlopokkal. Nicolai Grigorescu román festő neoklasszikus stílusú festményei (1875) díszítik. A kolostort 2 m széles védőfal veszi körül, az udvar felől menekülésül szolgáló lakószobák emlékeztetnek arra, hogy a háborús időkben védelmi funkciót is betöltöttek.

Dragomirna kolostorának alkotóját Noé bárkája ihlette. A bukovinai kolostorok között egyedi a faragott kőtornya. 1600-ban itt kenték föl Vitéz Mihályt.

Putna kolostora az egyik legszebb fekvésű a térségben. Múzeuma a legrégebb, Bizáncból származó tárgyakat tartalmazza; az írások román nyelven, cirill betűkkel készültek. A monda szerint Stefan cel Mare – aki a templomban van eltemetve – egy nyílveszőt lőtt ki, hogy a templom alapítási helyét megjelölje.

Sucevita utánozhatatlan zöld falfestésű kolostora mellett maga a város is nevezetes, hiszen ez volt Stefan cel Mare ősi székvárosa, és ennek templomában koronázták Moldva uralkodóit.

Moldovita a Moldva folyó melletti híres kolostor, külső és belső falfreskói bibliai jelenetek, amelyekben megfestették az ellenség (török) rabszolgakötélkéiben harcoló afrikai néget is.

Humor temploma is az 5 legfontosabb kolostor egyike. A többitől eltérő sajátossága, hogy nincs tornya.

A térség nem csak festett templomairól, hanem népművészetéről is híres. Gazdag és színes a famegmunkálás, építkezés, berendezés, híresek az ácsok. Az 1970-es évekig tutajokat ácsoltak, s a fát a Beszterce folyón eresztették le. A népi szövés (kendők, szőnyegek), s a szücsmesterség is híres erre felé, színes és élő a folklór (Hosszúmező, Marginea). Az utóbbi a fekete kerámiajáról híres.

Neamt településen egy különleges emberrel, Neculai Popával és különleges gyűjteményével ismerkedtünk meg. A 86 éves néptanító az 1920-as évek román régészeti kutatásai nyomán egyedülálló kőkorszaki darabokkal (kő-

balta, kézi kőörklő malom) is rendelkezik. Majd később történelmi korok maszkjainak saját fantáziája szerinti elkészítésébe kezdett. (Maszkot készítt megrendelésre is: 1 maszk 35 euro.) Később a helyi kántor segítségével szinte mindent összegyűjtöttek a padlásokról. Szinte mindenből van gyűjteménye (vasalók, festett tojások, régi és új pénzeszközök). A 60-as években létrehozott egy 30 fős hagyományörző gyermekcsoportot, s velük járta az országot: népi játékokat adtak elő, maszkos bemutatókat tartottak. Legújabbán naivfestmény-gyűjteménye is van. Elmondása szerint már sokfelől fölkeresték a világból, de magyarok mi voltunk nála először.

Máramarosba áttérve megtudtuk, hogy ez az ország leghidegebb hőmérsékletű vidéke, 55-60%-a erdő, s csak 10% a szántó. A lakosság 12%-a magyar, de a többség román és rutén. Elég szegény gazdasági adottságú vidék, fő megélhetési forrás a só- (és nemesfém-)bányászat, állattenyésztés, famegmunkálás. Régen erre is honos volt a fausztatás – főleg a Tiszán.

A térség főképp fatemplomairól nevezetes. A templomépítés hagyománya is csodálatos, de a famegmunkálás művészete a térség minden településén nyomon követhető. Díszes faépületek, tetők, zsindelek, faragott kapuk, tornácok, kerek kutak, s egyedi, szép, színes népviselet jellemzi a vidéket.

Dragomirfalva, fatemploma mellett, szép népi faragású népművészeti múzeummal is büszkélkedhet 1720-ból. **Ieud** (Jód) fatemploma 1364-ből a legrégebbnek számít; a karzatra fölvezető falépcső is egyidős a templommal. Egyetlen farönkből vágják ki a lépcsőt. A templombelső fal-freskók díszítik, amelyet a falra terített vászonra festettek. **Rozavcea** (Rozália) gyönyörű fatemploma is egyike a máramarosi világörökségnek. **Barsane** (Barcánfalva) 62 m magas templomát tartják Európa legmagasabb fatemplomának, de ezt már a XX. században építették.

Fatemplomos körutunkra a koronát a **Máramarosi Szigeti Skanzen** tette föl, ahová Erdély és a máramarosi térség jellegzetes népi faépítményeit gyűjtötték össze, oly módon, hogy az eredeti helyén szétszedték, elszállították és itt összeállították. A skanzenben épp a zsindelet készítő munkások elmondták, hogy 30 évenként le kell cserélni a faépítményeken a tetőt, mert ekkorra tönkremegy.

A térség központja **Máramarossziget**, Aknaszlatina és Aknasugatag mellett fontos sóbányászati központ volt. A kibányászott só helyén sós bányatavak maradtak. A térség kereskedelmi és kulturális központja is. A várost É-ről szegélyezi a Tisza is, amely pár kilométeren román-ukrán határfolyó, s háttérében az Ukrán Kárpátok („máramarosi bércek”) sziluettje látszik.

Két sajátos településről akarok még említést tenni. **Saganta** (Szaplonca) vidám temetőjéről híres, amely európai különlegesség. Helyi mesterek élénk színű feliratokkal és humoros rajzokkal fába faragva humoros és találó rajzokkal örökítették meg az elhunytak életének jellemző részeit. A másik **Vatra Dornei**, mely a Keleti Kárpátok

egyik legismertebb üdülőhelye. Gyönyörű hegyek (pl. a Kelemen-havasok – 2137 m) övezte völgyben (802 m) a Beszterce–Dorna folyók találkozásánál fekszik. Szénsavas és gyógyvizei mellett gyógyiszapja is híres. A hegyi turizmus központja. Alacsony az éves hőingás, szélmentes vidék, 1-3 km-es jól kiépített sí- és szánkópályái mellett a téli sportok turisztikai infrastruktúrája is jól kiépített. A település arról is nevezetes, hogy Romániában az elsők között vágott bele a veszélyeket kereső, ún. „extrém turizmusba”. Kihaszználva ehhez a térség kiváló természeti adottságait. Meghonosította, Tudoru Stefan 4 évig Svájcban tanulta a mesterséget. Az egyik 600 m-es szikláról siklórepülést indít, de motoros hegyi rallyt és 3 napos hegyi biciklizést is megszervez kívánság szerint, s ezek betanítását is elvégzi.

Fő attrakciója a river rafting, a 6-os veszélyességi fokozatig terjedő vízi csónaktúra, amelyet 8-12 személyes csónakokkal szervez. A Beszterce folyó, esése és vízbőssége alapján, a duzzasztott Békás-tóig 160 km hosszon alkalmas egy 3 napos túrára. (Mindezt 600 ezer lejért vagy 15-17 euro-ért.) A mindannyiunk által kíváncsi izgalommal várt csónaktúra sajnos elmaradt, az utunk során éppen akkor az egyszer keletkezett zivatar miatt.

Befejezésül említést teszek kitűnő és figyelmes ellátásunkról, az utazás és elhelyezés színvonalas biztosításáról. Egyre több a jó szálloda Romániában, s egyre nagyobb súlyt helyeznek a turizmushoz elengedhetetlen infrastruktúra kiépítésére (utak, szállodák építése, szállodák szolgáltatási színvonalának bővítése, javítása). A magyar határtól Bánffihunyadig már befejezték az útépitést.

Bőséges és változatos volt gasztronómiai ellátásunk is. Ízletesek voltak a specialitások: a pisztráng és a különféle húsételek elkészítési módjától kezdve a garnfrungokig, amelyekben kitüntetett helyet foglalt el a jól és sokféleképp elkészített puliszka is. Megkóstoltuk a nemzeti italokat: az almával kevert szilvapálinkát, a fehér Savignon bort és az Erdélyben előállított csíki sört. A végig kitűnő ellátásunk közül most csupán egyet emelek ki, a putnait, ahol a kolostorban ebédeltünk, miután megtekintettük a kolostort, s egy érdekes beszélgetést folytattunk a szerzetes házigazdánkkal. (Ott tartózkodásunk alatt jelentkezett be hozzá telefonon látogatásra Károly herceg is – Londonból.) A „böjti” menü 6 fogásból állt, és kitűnő volt (a legfinomabb szilvóriumot is itt adták). S mert a kolostorba női személyzet nem teheti be a lábát, a fől szolgálást is maguk a papok végezték.

Mint jó pár évtizede magam is csoportos túraszervező, örömmel mondhatom el, hogy hosszú idő után először éreztem magam magyarként is jól Romániában.

Románia egyszerűen meglepett engem is – kellemesen!

A premier kiválóan sikerült! Reméljük, a folytatás is ilyen lesz!